

Vision og målsætninger til ny Agenda 21

En ny Agenda 21 skal udarbejdes for perioden 2016 – 2019, jfr. Planlovens § 33 a. Den nuværende Lokal Agenda 21 strategi og handlingsplan 2012 – 2015 fokuserer meget på energiforbrug, ressourceforbrug og miljø/affald. Dette arbejde skal fortsætte i en ny Agenda 21, men samtidig suppleres der med indsatser inden for klima, sundhed og socialt ansvar. I den forbindelse ændres navnet til "Samfundsansvar og bæredygtighed" med undertitlen "Agenda 21 strategi 2016 – 2019".

Agendaen kommer til at indeholde en vision og en række målsætninger med tilhørende handlinger. Visionen og målsætningerne er nu nået et stade, hvor de skal principgodkendes, mens handlingerne stadig er under udarbejdelse. Der fokuseres derfor i denne sammenhæng udelukkende på visionen og målsætningerne.

Den nye Agenda21 for perioden 2016 – 2019 skal også ses som en "opsamling" på Region Midtjyllands forskellige tiltag inden for samfundsansvar og bæredygtighed. Dette nu angivet med en fælles vision og 17 overordnede målsætninger, der alle skal funderes bredt i hele organisationen – på hospitalerne, i institutionerne og i øvrige enheder - og sammen tages i brug over for Region Midtjyllands mange samarbejdspartnere f.eks. i forbindelse med udbud og indgåelse af aftaler med leverandører.

Region Midtjylland skal bidrage lokalt til den globale indsats for samfundsansvar og bæredygtighed. Vi lever i en verden med stigende ressourceknaphed på mange råstoffer og i en verden, hvor middelklassen på globalt plan vokser kraftigt og giver et øget pres på efterspørgslen af forbrugsgoder i alle kategorier. Vi har brug for at gøre vores livsstil bæredygtig, hvilket vil kræve ændringer i aktiviteter og forbrugsmønstre hos både forbrugere og producenter.

Vi lever samtidig i en verden, hvor forandringerne sker hurtigere og hurtigere inden for f.eks. den teknologiske udvikling, i arbejdsformer og i adfærd. Vi vil se et øget behov for innovation og nye forretningsmuligheder og -modeller. Og vi vil opleve, at klimaforandringerne slår mere og mere igennem og allerede nu udfordrer os med at finde værn mod bl.a. voldsomme skybrud, storme og vandstandsstigninger.

Tilbageblik og status for Agenda 21

Arbejdet og indsatsen i de tidligere Agenda 21 strategier har været inden for

- Energiforbrug, ressourceforbrug og affald og miljø
- Miljørigtig drift, miljørigtigt og bæredygtigt byggeri samt miljørigtige indkøb

Der er fokuseret på besparelser på el, vand og varme samt på at minimere affaldsmængderne. Dette er sket sideløbende med indsatsen for at udbrede vedvarende energi. For året 2013 udgjorde vedvarende energi 34 % af energiforbruget (gennemsnit over regionen).

Eksempler på en stor og fokuseret indsats for at reducere energi- og vandforbruget ses i de 3 store ESCO-projekter, der er i gang på hospitalerne i Silkeborg/Hammel, Viborg/Skive og Randers samt Region Midtjyllands medvirken i det EU støttede energispareprogram under ELENA-ordningen sammen med 11 kommuner. Det

medvirker til, at der skabes store og sammenhængende energispareprojekter med fokus på helhed og energiledelse.

Under miljørigtig drift har der været arbejdet med energi- og miljøledelse, overvågning af energiforbrug, affaldshåndtering, grønt regnskab og indeklima. Der er etableret en intern netværksgruppe for energiledelse.

Bæredygtighed og energiforhold er områder, der indarbejdes i et byggeriets tidlige faser. Ønsket om at være "på forkant" har medført, at der som udgangspunkt bygges efter Bygningsklasse 2020.

Ved udbud indarbejdes krav om energiforhold, hvor det er muligt og relevant, og der stilles krav om garanti for reservedele i 10 år til f.eks. medicoteknisk udstyr. Vejledninger om indkøb af energirigtigt udstyr anvendes.

I 2013 tilsluttede Region Midtjylland sig Partnerskab for Offentlige Grønne Indkøb, hvor vi forpligter os til at have en grøn indkøbspolitik og til at indkøbe miljøvenlige varer.

Ved udbud af bustransport stilles der krav om en højeste alder i forhold til bustype og ruter samt om brug af biodiesel. Ved køb og leasing af biler følges anbefalingerne fra Center for Grøn Transport.

Region Midtjylland har udgivet folderen Retningslinjer for bæredygtigt byggeri (februar 2015), som opstiller krav om ansvarligt og bæredygtigt byggeri samt målsætninger om bedre og mere fleksible bygninger, der også kan klare fremtidens klimaudfordringer.

Region Midtjylland har i 2014 udgivet folderen Samfundsansvar og bæredygtighed i Region Midtjylland, der beskriver en række indsatser inden for bl.a. bæredygtige indkøb og ansvarlig leverandørstyring, bæredygtigt byggeri, grønt regnskab og medarbejderforhold.

Samfundsansvar og bæredygtighed

Fundamentet i *Samfundsansvar og bæredygtighed* er bæredygtighedstrekanten med elementerne

- Miljø og klima
- Økonomisk bæredygtighed
- Socialt ansvar og etik



Indsatserne inden for et af disse tre elementer påvirker i større eller mindre grad også de andre elementer. De tre elementer er således alle relevante for en specifik indsats.

Opbygningen af Samfundsansvar og bæredygtighed består af tre niveauer:

1. **Visionen** for Region Midtjyllands "Samfundsansvar og bæredygtighed"
2. Tværgående **målsætninger**
3. **Handlingsplan** (udarbejdes senere efter principgodkendelse af vision og målsætninger)

Ad 1 - Visionen

Inden for samfundsansvar og bæredygtighed har vi denne vision, som er et overordnet mål, der kan opfyldes ved en række målsætninger og handlinger.

Region Midtjylland bidrager til velfærd ved at fremme borgernes mulighed for sundhed, trivsel og velstand

Region Midtjylland minimerer miljøbelastningen og vægter socialt ansvar højt

Vi tager udgangspunkt i en totaløkonomisk tankegang

Ad 2 – Målsætninger

Til opfyldelse af visionen er der peget på målene nedenfor (vist med *kursiv*), der er en række fokusområder, som Region Midtjylland skal arbejde på at opfylde. Således forpligter bl.a. rådgivere, entreprenører samt alle berørte ansatte i Region Midtjylland sig til at opfylde målsætningerne.

Målene dækker en helhedsorienteret tilgang til de tre bæredygtighedselementer – *Miljø og klima, Økonomisk bæredygtighed* samt *Socialt ansvar og etik*. Nogle af målene har dog større tyngde i ét eller to af elementerne.

Inden for arbejdsforhold vil Region Midtjylland

- *sikre et godt arbejdsmiljø og indeklima*
- *skabe gode uddannelsesmiljøer og udbrede succeser, dele viden, kompetenceudvikle og lære af hinanden*
- *forebygge udstødelse fra arbejdsmarkedet*
- *gøre en aktiv indsats for at sikre ordnede arbejdsforhold hos Regionens leverandører og underleverandører*

Det handler bl.a. om at

- nedbringe antallet af arbejdsulykker og om sikkerhed på byggepladsen
- der som udgangspunkt opføres bygninger i minimum indeklimaklasse B
- gøre en aktiv indsats for at fremme antallet af lære- og praktikpladser
- indarbejde arbejdsklausuler i kontrakter og modvirke social løndumping

Region Midtjylland vil fremme bæredygtige indkøb ved at

- *indarbejde krav til bæredygtighed i udbud og øge anvendelsen af bæredygtige produkter*
- *minimere brugen af procesenergi*
- *sikre en sund og langsigtet konkurrencesituation*
- *medvirke til at sikre, at 50 % af energiforbruget i 2025 er dækket af vedvarende energi (set over regionen som gennemsnit)*

- *reducere energiforbruget og udledning af CO₂ fra Region Midtjyllands transport*
- *fremme udvikling af gode og sunde råvarer og øge andelen af økologi i hospitalskøkkener og kantiner til mindst 60 %*
- *medvirke til at sikre, at 70 % af det affald, der produceres i regionen i 2025, bliver genanvendt*
- *medvirke til at arbejde efter principperne i cirkulær økonomi*

Det handler bl.a. om at

- stille krav til energiforbrug og til undervisning af driftspersonale ved køb af energitungt udstyr
- at stille krav til energi og miljø i udbud, hvor det er relevant, og at slukke for stand-by strøm
- bruge Energistyrelsens indkøbsvejledninger og købe miljømærkede produkter
- Region Midtjylland bruger sin rolle som stor indkøber til at efterspørge bæredygtige produkter og til at påvirke producenterne til at udvikle disse
- der til stadighed er størst mulig konkurrence
- stille krav om Euronormer ved anskaffelse af køretøjer
- udbrede kendskabet til Midttransport (energivenlige køretøjer, kørselsplanlægning, logistik, information om ydelserne i Midttransport)
- minimere affald, fremme genbrug og anvende affald som en ressource

Endvidere vil vi optimere Region Midtjyllands bygninger ved at

- *bygge efter Bygningsklasse 2020*
- *sikre ejendommene mod følgerne af skybrud og efterfølgende oversvømmelser*
- *sikre, at bygninger har høj udnyttelsesgrad, fleksibilitet og tilpasningsmuligheder*
- *aktivt at anvende energi- og miljøledelse*
- *reducere forbruget af vand og udledning af spildevand*

Det handler bl.a. om at

- bygningerne fremtidssikres ved at gå videre end Lavenergiklasse 2015 og opføre i Bygningsklasse 2020
- undersøge brugen af vedvarende energi i ethvert byggeprojekt
- øge opmærksomheden mod risiko for oversvømmelser på bygninger samt at undersøge klimatilpasning fra starten af et projekt
- bygge i moduler og anvende multirum, når muligheden er der, for at sikre bygningers fleksibilitet
- indføre minimumskrav til energi- og miljøledelse både på hospitalerne, institutionerne og regionshusene, f.eks. gennem daglig overvågning af forbruget af el, varme og vand samt udarbejdelse af fælles retningslinjer for affaldssortering
- bruge regnvand som ressource og at tænke sekundavand ind i systemerne og behandle vandet ved kilden
- genanvendelse af vand vurderes i bygge- og anlægsprojekter

Hovedparten af målsætningerne er tiltag, som Region Midtjylland allerede har besluttet under forskellige former, og som også er under implementering i organisationen. F.eks. er der oprettet en kontrolenhed, der skal sikre ordnede arbejdsforhold for ansatte hos

regionens leverandører og Region Midtjylland har tidligere tilsluttet sig Partnerskab for Offentlige Grønne Indkøb, hvor vi forpligter os til at have en grøn indkøbspolitik og til at indkøbe miljøvenlige varer.

Det videre arbejde, herunder handlingsplan

På møde i Lederforum for Økonomi den 29. april 2015 er dette oplæg blevet forelagt hospitalerne. Det blev drøftet, hvordan strategi og målsætninger bliver gjort synlige, og hvordan organisationen kan inddrages i arbejdet og dermed understøtte visionen.

Efter godkendelse af oplægget til visionen og målsætningerne skal der arbejdes videre med at konkretisere "Samfundsansvar og bæredygtighed", og der skal tilknyttes en handlingsplan, der skal føre målene ud i livet og sikre synlighed og inddragelse i organisationen.

Det planlægges, at Regionsrådet får det på sit møde i december måned i år.